

Uppföljning av handlingsplan, budget i balans 3.0

Kollektivtrafiknämnd

Uppföljningsperiod januari till december 2024

Bakgrund – Handlingsplan för en ekonomi i balans

Inför verksamhetsåret 2024 beslutade Regionfullmäktige i Region Örebro om 151,5 miljoner kronor i minskade ramanslag till regionens olika nämnder. I och med att Kollektivtrafiknämnden haft flera år med ekonomiska utmaningar och en långtidsprognos som visade på fortsatt stora underskott undantogs nämnden från dessa kostnadsreduceringar. Under 2023 prognostiserades ett underskott på 175 miljoner kronor. För 2027 prognostiserades ett underskott med 193 miljoner kronor.

Kollektivtrafiknämnden (maj 2023)	2023	2024	2025	2026	2027
Långtidsprognos (Mnkr)	-175	-196	-177	-186	-193

I verksamhetsplanen för 2024 beslutade fullmäktige om en prisuppräkning på 10% och tilldelade Kollektivtrafiknämnden en utökad ram på 101,6 miljoner kronor från den skattehöjning som genomfördes. För att nå ekonomisk balans och täcka det återstående underskottet från 2023 på 50,3 miljoner kronor, utarbetade Kollektivtrafiknämnden en handlingsplan (BIB 3.0) med sex grupperade åtgärdsförslag, som beräknas spara totalt 58,6 miljoner kronor.

Beslutade åtgärder i handlingsplan	Mnkr 2024	Mnkr 2025	Mnkr 2026	Mnkr 2027	Antal åa	Antal förslag
Intäkter	1,5	15,1	16,3	16,5		2
Personalkostnader	0,9	1,7	1,7	1,7	2,00	1
Övriga kostnader	6,19	21,54	34,29	40,39		4
Summa	8,59	38,34	52,29	58,59	2,00	7
Beräknad effekt av handlingsplan	15%	65%	89%	100%		

Beslutad handlingsplan beräknades ge full effekt år 2027 på 58,6 miljoner kronor och inkluderar en minskning av 2,00 årsarbetare (åa) enligt beslutet 2023. Handlingsplanen kommer att följas upp fyra gånger under 2024:

- Uppföljning av perioden januari – april, 4 juni 2024
- Uppföljning av perioden januari till juli 2024, 28 augusti 2024
- Uppföljning av perioden januari till oktober 2024, 4 december 2024
- Uppföljning av helåret 2024 sker i samband med verksamhetsberättelse 2024

Hur många av handlingsplanens beslutade åtgärder bedöms som uppfyllda?

Antal genomförda åtgärder, handlingsplan

	Handlingsplan Antal åtgärder	Utfall helår dec-24	Prognos helår 2025	Andel uppfyllda åtgärder
Summa antal åtgärder	7	1	3	14%

Handlingsplanen bygger på 7 grupperade åtgärder och i uppföljningen kan 1 åtgärd anses som uppfyllda i december 2024. För helåret 2025 beräknas ytterligare två åtgärder ge full effekt.

Vilka synliga effekter kan utläsas för perioden gällande årsarbetare?

Antal minskade årsarbetare (ÅA) handlingsplan*

	Handlingsplan ÅA	Utfall helår dec-24	Prognos helår 2025	Andel uppfyllda åtgärd nuläge
Summa årsarbetare (ÅA)	2,0	0,0	0,0	0%

*Definition årsarbetare, avtalad tjänstgöringsgrad.

I handlingsplanen planerade verksamheten att minska antalet anställda inom verksamheten med 2,0 ÅA. En förändring sen senaste uppföljningen är att personal från avvecklad tjänst (företagssäljare) återigen belastar nämndens budget och planerad pensionsavgång är framflyttad till årsskiftet 2025/2026

Vilka synliga effekter kan utläsas i redovisningen för perioden i ekonomin?

Prognostiserat utfall av handlingsplan per helår

Intäkt/kostnadsslag	Handlingsplan	Utfall -24	Prognos -25	Prognos -26	Prognos -27
Intäkter	16,5	1,0	14,3	20,5	20,7
Personalkostnader	1,7	0,0	0,0	1,7	1,7
Övriga kostnader	40,4	6,0	20,2	34,3	40,4
Summa Mnkr	58,6	7,0	34,5	56,5	62,8
Effekt av handlingsplan		-51,6	-24,1	-2,1	4,2
Effekt av handlingsplan		11,9%	59,0%	96,4%	107,2%

I uppföljning av handlingsplanen för helåret 2024 beräknas handlingsplanen ge full effekt år 2027 och då effekterna beräknas till 62,8 kronor på årsbasis. Fram till december 2024 har en ackumulerad effekt på 7,0 miljoner kronor uppnåtts, vilket motsvarar 11,9% av handlingsplanens totala värde. För helåret 2025 förväntas handlingsplanen generera en effekt på 34,5 miljoner kronor eller 59,0% av handlingsplanens totala värde.

Följer verksamheten den beslutade handlingsplanen ekonomiskt? (Hur ser helårsprognosen av handlingsplanen ut för åren 2024 till 2027?)

Verksamheten följer inte den beslutade handlingsplanen med planerade ekonomiska effekter. Enligt handlingsplanen beräknades helårseffekterna för 2024 till cirka 8,6 miljoner kronor, vilket innebär att effekterna är 1,6 miljoner lägre än plan. Vid uppföljningen december 2024 kan vi också konstatera att de prognostiserade utfallet för 2025 släpar med cirka 3,8 miljoner kronor mot beslutad handlingsplan. Effekterna beräknas dock överträffa planen med 4,2 miljoner kronor för både 2026 och 2027.

Behöver beslutad åtgärdsplan kompletteras med ytterligare åtgärder för att uppfylla handlingsplanens intentioner med en ekonomi i balans under planperioden?

Kollektivtrafiknämndens långsiktiga åtgärdsplan sträcker sig fram till 2027 för att uppnå ekonomisk balans. Utmaningen ligger i att flera faktorer, såsom inflation och bränslepriser med mera, påverkar nämndens kostnader. Det krävs kontinuerliga omberäkningar av prognoser för att ge korrekt ekonomisk information så att nämnden vid behov ska kunna fatta beslut om ytterligare åtgärder för att säkerställa en ekonomi i balans enligt plan 2027.

Uppräkning av framtida ramanslag

En viktig aspekt i framtagandet av långtidsprognosen är uppräknings av Kollektivtrafiknämndens ramanslag. Enligt Region Örebro läns verksamhetsplan 2025 har ramanslaget till Kollektivtrafiknämndens räknas upp med 17 miljoner kronor och följer nämndens kostnadsutveckling.

Långtidsprognos 2024-2027 efter nu kända förutsättningar

Kollektivtrafiknämnden (Beslut RÖL-FM 2024)	2025	2026	2027
Uppräkning av ramanslag KTN	2,1%	2,6%	2,7%
Awikelse mot budget i mnkr (långtidsprognos)	-25,1	-8,1	-5,5

Denna beräkning är gjord utan skattebefrielse för biogas.

Krav på ytterligare åtgärder

En långtidsprognos har tagits fram under 2024 där hänsyn tagits till nu kända förutsättningar som gäller för nämnden. Handlingsplanen och beslutet om skattebefrielse för biogas gör att kollektivtrafiknämnden förväntas att uppfylla målet om en budget i balans år 2027 och därför gör vi bedömningen att inga nya krav på åtgärder krävs i nuläget.

Rekommendation för fortsatt arbete

Trots att handlingsplanen förväntas vara helt uppfylld vid utgången av 2027, saknar Kollektivtrafiknämnden enligt nuvarande långtidsprognos cirka 5,5 miljoner kronor för att uppnå ekonomisk balans.

Det finns fortfarande en del osäkerheter gällande handlingsplanen då ett antal åtgärder ska ske under åren 2025 till 2027. Det finns en del osäkerheter gällande hur åtgärderna kommer att falla ut ekonomiskt och det finns också behov av kommande politiska beslut gällande bland annat avgiftshöjningar. Långtidsprognosen bör därför fortsätta uppdateras löpande och (kan med fördel) utvecklas till att även omfatta innevarande år plus 5 år för att få en tydligare uppfattning av hur ekonomin i grova drag ser ut när hänsyn tas av redan nu kända parametrar som exempelvis stora investeringar.

Handlingsplanen är fortfarande i ett tidigt skede, och den nya prissättningen för 2024 har endast varit i gång i drygt ett år, vilket gör att effekterna ännu inte är fullt ut beräkningsbara. Dessutom försvåras bedömningen av effekterna av de trafikreduceringar som genomfördes i december 2024 och de som planeras till december 2025. Beslut på regional, nationell och EU-nivå påverkar också kollektivtrafiknämndens framtida ekonomi. Ett exempel är EU:s godkännande i december av Sveriges skattebefrielse för biogas, och ett annat är omförhandlingen av avtalet för kollektivtrafiken i Örebro län. Effekten av beslutet om skattebefrielse beräknas ge en minskad kostnad om 12 miljoner kronor för år 2024, men det finns en osäkerhet när de kommer betalas tillbaka. Hur omförhandlingen av avtalet kommer att påverka kollektivtrafikens framtida kostnader och intäkter är ännu osäkert, men vi uppdaterar våra prognoser löpande.

Ytterligare krav på åtgärder bör invänta tills trafikreduceringarna och övriga faktorer ger bättre beräkningsbara effekter samt att en uppdaterad långtidsprognos tagits fram.